

מראי מקומות - סוכה

טז:

ג. ומאי קמ"ל, דמשלשלין דפנות מלמעלה למטה כר' יוסי דנו האחרונים בגרסת הגמ', אי גרסי' הא דשלשלין דפנות וכו' או לא, דאם גרסי' לי', אז הציור הוא דמשלשל מפחות מג' טפחים מהסכך למטה, ולא אכפ"ל אם הוא ג' טפחים למעלה מהקרקע. אבל אם לא גרסי' לי', א"כ מעמידין המחצלת בפחות מג' לקרקע, והוי י'. וע' אור שמח (סוכה ה'; י"ד) שכ' דגירסאות אלו תלויות בנידון הקודם אם אמרי' ב' הלמ"מ היכא דא' תלוי בחבירו (כמש"כ רעק"א ה"ל), דלפי הגיר' דמשלשלין דפנות מלמעלה וכו' הא צריך לבוד כדי לומר גוד אחית, דלא אמרי' גו"א אלא על מחיצות, ובלא לבוד אי"ז מחיצה, וא"כ מבואר מהגמ' דיכולים לומר תרי הלכתא אפי' אם תלוים זב"ז. אבל אם לא גרסי' לי', ומעמידין אותו בפחות מג' לקרקע, אז האי דשרי הוא מטעם חבוט רמי, וא"כ אין ההלכות שייכי אהדדי, ואין ראי' דאמרי' תרי הלכות גם היכא דשייכי אהדדי.

ה. פס ד' ומשהו מתיר בסוכה

כ' תוס', דמאי דלא מוקמינן בב' קנים שיש בכ"א חצי טפח ומשהו, ומוקי חד בפחות מג' סמוך לדופן, ואידך מוקי בפחות מג' סמוך לראשון, היינו משום דאמרי' דכל מחיצה שאינה של שתי וערב אינה מחיצה. וכ' המהרש"א דזהו לשוי ריב"י, אבל אנן לא קיי"ל כן, דאי לעיל דקנה קנה פחות מג' הוי מחיצה לסוכה, ומחיצה של שתי מהני לדינא, רק לא מחיצה של ערב [ע' לבושי שרד (או"ח תר"ל, ד) דביאר החילוק בין שתי לערב]. אבל המג"א (בהקדמה לסי' תר"ל) חולק וס"ל דגם בשל שתי לא מהני, והגמ' לעיל שהכשירה בקנה פחות מג' זהו רק היכא שעושה ד' דפנות. וע' מ"ב (שם סק"ז) שכ' להחמיר כהמג"א.

א. עד כאן לא קאמר ר' יוסי אלא בסוכה דאיסור עשה, אבל שבת דאיסור סקילה לא

ע' בשו"ת בנין שלמה (א', ט"ו), שכ' להסתפק בדעת ת"ק, אם מה דאמרי' דמחיצה תלוי' אינה מחיצה הוא סברא דרבנן, אבל מדאורייתא הוי' מחיצה, או אף מדאורייתא (דהיינו מהלכתא) מחיצה תלוי' לא הוי' מחיצה. וכ' דנפק"מ בזורק בשבת מרה"ר לתוך מחיצה תלוי', דאם הוי מחיצה מדאורייתא, א"כ חייב חטאת, ואם מדאורייתא אינה מחיצה, א"כ אינו חייב כלום. וכ' דקצת משמע מסוגיין דהוי דין דרבנן, דאי הוי הלמ"מ דמחיצה תלוי' לא הוי מחיצה, לא הי' שייך כלל לחלק בין עשה לאיסור סקילה, כיון דמן התורה אינה מחיצה כלל. וכ' דדוחק לומר דבזה פליגי ת"ק עם ר' יוסי ור' יהודה, דת"ק ס"ל דהוי הלכה, ור' יוסי ור"י ס"ל דהוי מדרבנן. וכ"כ הריטב"א בעירוובין (פ), דע"כ מחיצה תלוי' הוי' מחיצה מן התורה, ורק מדרבנן מחמירין לומר דאינה מחיצה, וגבי סוכה אוקמוה אדאורייתא דמחיצה היא.

ב. מהו דתימא חד לבוד אמרי' תרי לבוד לא אמרי', קמ"ל יש לעי' בשי' הר"ן (לקמן ט. בדפי הר"ף) דתרי הלכתא לא אמרי', דא"כ איך אמרי' תרי לבוד. ולפי מש"כ שו"ת רעק"א (סי' י"ב), דסברת הר"ן היא דהיכא דא"א לדון על הלמ"מ א' אלא בכח האידך, אז תרי הלכתא לא אמרי', אבל אם כל או"א שייך לדון בעצמו, בזה שפיר אמרי' תרי הלכתא. וא"כ, כאן הרי התרי הלכתא אין שייכים להדדי, וא"כ שפיר י"ל שניהם. וע' מרחשת (ט"ז, ד) דכ' לבאר השו"ט דגמ', דמהו דתימא תרי לבוד לא אמרי' משום דתרי הלכתא הוא, קמ"ל דר' חסדא אזיל לשיטתו בשבת (צ'), דהא דאמרי' לבוד למטה אינו משום הלכתא דלבוד, אלא משום דא"א לרה"ר שתלקט במלקט ורהיטני, וא"כ קמ"ל דבאמת אינו אלא הלכתא א', דהיינו הלבוד דלמעלה.